

Skånsk respons på MYH:s analys:

- Vård och omsorg om äldre 2023

Bakgrund

En av Myndigheten för Yrkehögskolans (MYH:s) uppgifter är att analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkehögskolan. Som regionalt utvecklingsansvarig ska Region Skåne återkoppla i vilken grad de trender som belyses ur ett nationellt perspektiv i MYH:s analyser har signifikans för Skåne samt återkoppla gällande dimensioneringen av platser för olika utbildningsinriktningar. För denna uppgift har representanter från företag, organisationer och branschföreträdare kontaktats. Nedan presenteras den regionala återkopplingen. Denna summering har sammanställts av YhiS maj 2023.

Intro

MYH:s analys gällande ”Vård och omsorg om äldre” omfattar två utbildningsinriktningar som bidrar med kompetensförsörjning till äldreomsorgen:

- Omsorgspedagog inom äldreomsorg (SUN-KOD 723ra)
- Vidareutbildning för undersköterskor – äldreomsorg (SUN-KOD 723rb)

Nedan presenteras en kort summering av respektive utbildningsinriktning i siffror och en summerande kommentar kring behov och dimensionering av platser för Skåne på 3–5 års sikt.

Omsorgspedagog inom äldreomsorg

Det finns ett behov i Skåne av den kompetens som utbildningsinriktningen leder till, men det är inte vanligt förekommande att personer anställs för denna specifika yrkesroll. Andra yrkesroller genomför i stället i stor utsträckning dessa uppgifter. MYH gör i sin analys en bedömning att inga platser kommer beviljas inom utbildningsinriktningen 2024, se tabell nedan.

Tot. inkomna ansökningar 2022	Tot. beviljade ansökningar 2022	Beviljade platser, riket slutår 2023	Beviljade platser, Skåne slutår 2023	MYH:s bedömning antal platser som beviljas nationellt startår 2024
0	0	20	0	0

Vidareutbildning för undersköterskor – äldreomsorg

Skåne instämmer i MYH:s analys att behovet av specialistundersköterskor beräknas kunna växa kontinuerligt och generellt samt att behovet av högre kompetens kommer att öka inom hela sektorn. Eftersom det är ont om personal i äldreomsorgen är det svårt att släppa medarbetare en längre tid för utbildning. Då kan kurser vara en del i lösningen. I Skåne har vi för detta område därför behov av både YH-program för att få in nya medarbetare och YH-kurser för kompetensutveckling av befintlig personal.

Vidareutbildning för undersköterskor måste ha behörighetskravet att den sökande redan är undersköterska, detta på grund av att skyddad yrkestitel börjar gälla 1/7 2023 (enligt krav från Socialstyrelsen).

Tot. inkomna ansökningar 2022	Tot. beviljade ansökningar 2022	Beviljade platser, nationellt slutår 2023	Beviljade platser, Skåne slutår 2023	MYH:s bedömning antal platser som beviljas nationellt startår 2024
27	6	966	106	135

Efterfrågan på 3–5 år för utbildningsinriktningen vård och omsorg om äldre (Ur MYH:s analys)

Både antalet och andelen äldre människor i samhället ökar. Det innebär ett ökat behov av kompetens och resurser vad gäller vård och omsorg om äldre. Ökande antal personer i hög ålder innebär också att förekomsten av multisjukdom ökar vilket kräver allt högre kompetens hos personal inom äldreomsorgen. Med anledning av detta görs satsningar på att utveckla vård och omsorg om äldre runt om i landet. Även arbetet med hälsofrämjande åtgärder ökar. Allt detta leder till stora behov av mer personal och högre kompetens. Av den senaste enkätundersökningen från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) från år 2021, framgår att det finns stora kompetensbehov inom området. Det är främst inom kommunerna som denna verksamhet bedrivs och 69 procent av de svarande kommunerna anger att antalet specialistundersköterskor kommer att öka på tre års sikt.

De allra mest efterfrågade inriktningarna är demens med 91 procent och äldrevård med 78 procent. Kommunerna ser tydligt vikten av yrkesrollen, även om arbetet med att finna dess plats och roll i verksamheten har kommit olika långt i olika delar av landet. Arbetsätt och organisering behöver sätta sig och utvecklas parallellt med andra faktorer som till exempel välfärdsteknik. De som utbildat sig inom yrkesrollen har en kvalitetshöjande funktion genom att de kan stötta kollegor, brukare och anhöriga med sin nya kompetens. Vidareutbildningen bidrar även till att göra yrkesområdet mer attraktivt genom att ge en tydligare karriärväg. Frågan är dock hur mycket kompetensutveckling verksamheterna klarar av samtidigt. Reglering av undersköterskeyrket införs första juli 2023 vilket innebär att titeln undersköterska blir en skyddad yrkestitel. Därefter behövs ett bevis för att få använda titeln vid jobb inom vård och omsorg. I samband med det kommer många att behöva validera och eventuellt komplettera sin kompetens. De närmaste åren blir det sannolikt stort fokus på att få detta på plats och arbetsgivarna kommer antagligen att rikta insatserna mot den grundläggande kompetensutvecklingen först. Därför bör inte utbudet av vidareutbildning för undersköterskor mot äldreomsorg öka alltför snabbt eller alltför mycket. Vård- och omsorgscollegie bedömer dock att den reglerade yrkestiteln kommer att bidra till att tydliggöra karriärvägarna och leda till en ökad efterfrågan på vidareutbildade specialistundersköterskor från yrkeshögskolan.

Regional kommentar

Skåne står inför stora utmaningar när det gäller uppväxling av medarbetare inom vårdsektorn. För att bereda plats på en ingångsnivå krävs att befintlig personal höjer sin kompetens. Det kan ske genom både program och kurser inom yrkeshögskolan. Vi i Skåne ser ett stort värde i att få en mer samlad inriktning mot specialistundersköterska inom äldreomsorgen. Nu finns det en kursplan med nationellt likvärdigt innehåll för som gör att vi i Skåne arbetar med uppdragsbeskrivningar för yrkesrollen, vilket stödjer utvecklingen i de 33 kommunerna i Skåne. Samma arbete sker i Skåne för stödpedagog. Denna åtgärd underlättar för dem som gått utbildningen att söka och få tjänster. Arbetet med regional grund för uppdragsbeskrivningarna pågår 2023 för implementering 2024.

Vi ser samma behov i de kommunala och privata verksamheterna med särskilt fokus på att åldras med psykiatrisk sjukdom. Specialistundersköterska med inriktning rehab ser vi också stort behov av, som en avlastande roll med anledning av bristen på sjukgymnaster och arbetsterapeuter. Över lag är specialistundersköterskan en viktig roll för att avlasta de legitimerade yrkesrollerna, särskilt sjuksköterskorna.